

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	13-25/286717
Otsuse kuupäev	17.02.2025
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Expat Relocation Estonia OÜ vaidlustus Integratsiooni Sihtasutuse riigihankes „Uussisserändajatele suunatud kohanemisprogrammi teemamoodulite koolituste tellimine“ (viitenumber 286717) Expat Relocation Estonia OÜ pakkumuse tagasilükkamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Expat Relocation Estonia OÜ, esindajad vandeadvokaat Erki Fels, advokaat Gregor Saluveer Hankija, Integratsiooni Sihtasutus, esindaja vandeadvokaat Keidi Kõiv
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

Riigihangete seaduse § 197 lg 1 p-i 5 ja RHS § 198 lg 1 alusel

- 1. Rahuldada Expat Relocation Estonia OÜ vaidlustus ja tunnistada kehtetuks Integratsiooni Sihtasutuse 15.02.2025 otsus lükata tagasi Expat Relocation Estonia OÜ pakkumus.**
- 2. Mõista Integratsiooni Sihtasutuselt Expat Relocation Estonia OÜ kasuks välja tasutud riigilõiv 640 eurot ja esindajate kulud summas 1800 eurot (käibemaksuta).**

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

- 18.11.2024 avaldas Integratsiooni Sihtasutus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusena läbiviidava riigihanke „Uussisserändajatele suunatud kohanemisprogrammi teemamoodulite koolituste tellimine“ (viitenumber 286717)

hanketeate.

2. 20.01.2025 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Expat Relocation Estonia OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise otsusele (15.01.2025).

3. Vaidlustuskomisjon teatas 27.01.2025 kirjaga nr 12.2-10/13 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 30.01.2025 ja neile vastamiseks 04.02.2025.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks Hankija.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Expat Relocation Estonia OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Vaidlustaja esitatud töö „Settle in Estonia baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine“ (edaspidi Töö) ei vasta Hankija hinnangul „Alusdokumendid“ lisa 1 „Riigihanke tehniline kirjeldus“ (edaspidi TK) p-le 8.3.4., kuna „materjalide uuendamine“ ei kvalifitseeru „materjalide loomiseks“. Hankija tõlgendus on vale, sh vastuolus läbipaistvuse põhimõtte (RHS 3 p 1) ja hankelepingu esemega.

4.1.1. TK p-st 8.3.4. ei tulene, et nõude täitmiseks sobivad ainult tööd, mis on loodud „nullist“. Hankija on mõelnud selle nõude välja tagantjärele, pärast pakkumuste esitamist. Kohtupraktikas on selgitatud, et hankija määrab hanketingimused kindlaks, kuid ta ei saa pärast pakkumuste esitamist tõlgendada ja kohaldada hanketingimusi meelevaldselt. Hankijal ei ole hanketingimuste tõlgendamisel eelisõigust.¹

Seejuures on nii Euroopa Kohus kui Riigikohus selgitanud, et läbipaistvuse (RHS § 3 p 1) ja võrdse kohtlemise (RHS § 3 p 2) põhimõtetega on vastuolus ettevõtja kõrvale jätmine hankemenetlusest sellise kohustuse täitmata jätmisel, mis ei tulene sõnaselgelt selle menetlusega seotud dokumentidest ega kehtivast riigisisest õigusest, vaid selle õiguse ja nende dokumentide tõlgendamisest ning nendes dokumentides olevate lünkade täitmisest.² Praegu ongi tegemist olukorraga, kus Hankija on pakkumuse tagasilükkamise aluse tõlgendamise teel RHAD-st tuletanud, ilma et see sõnaselgelt RHAD-s kirjas oleks.

4.1.2. TK p 8.3.4. kõneleb „materjalide loomisest“. Just seda on sisuekspert-metoodik (V.V.) Töö raames teinud. Vastupidiselt Hankija poolt arvatuga, kätkes V.V. töö mahukat „loomisprotsessi“:

- a. V.V. töötas 6-kuulise perioodi jooksul läbi 9 „Settle in Estonia“ õppematerjali ning tegi sinna 526 unikaalset muudatust. Sellele lisaks analüüsis V.V. läbi nii tellijapoolsed ettepanekud kui ka teiste sidusrühmade (nt Töötukassa) ametnike poolt tehtud ettepanekud ja viis need materjali sisse;

¹ TlnRnKo 3-23-2608, p 14.

² EKo C-309/18, p 20; RKHKo 3-19-1464, p 13.

- b. V.V. töötas 6-kuulise perioodi jooksul läbi „Settle in Estonia“ koolituste metoodilised materjalid (kokku 6 metoodikat) ja tegi senistesse metoodikatesse kokku 223 parandust ja/või täiendust. Nende hulgas uuendati õpiväljundite kirjeldusi, ajakohastati lingid ja lisati soovitused vaimse tervise teemade käsitlemiseks;
- c. V.V. töötas 6-kuulise perioodi jooksul läbi ja uuendas „Settle in Estonia“ koolituste slaidiesitlusi, kokku 4 slaidiesitlust, milles on kokku 366 slaidi;
- d. V.V. nõustas Vaidlustaja projektijuhti seoses „Settle in Estonia“ koolituste interaktiivsete tegevuste väljatöötamisega;
- e. V.V. viis sellele riigihankele eelnenud 36 kuu jooksul läbi ka koolitusi „Settle in Estonia“ koolitajatele, mille käigus andis koolitajatele vajalikke metoodilisi suuniseid ja juhiseid.

Kui Hankija soovis, et esitataks ainult selliseid referentsmaterjale, mis on loodud „nullist“, pidi ta niimoodi RHAD-s selgelt sätestama. Kui Hankija koostab RHAD ebapiisaval või ebaselgel viisil, ei saa selle eest karistada pakkujat.³ Riigikohus on selgitanud, et puudulikult koostatud hanketingimuste eest vastutab eranditult alati hankija.⁴

4.1.3. Kui Hankija oleks sätestanud, et sobivad ainult referentsmaterjalid, mis on loodud „nullist“, oleks Vaidlustaja esitanud teistsugused projektid. Sisuekspert-metoodik V.V. on nimelt referentsperioodil loonud nõutud valdkonnas ka teisi koolitusmaterjale ja -metoodikaid:

- a. „Settle in Estonia“ programmi ettevõtlusmooduli sisu ja metoodika slaidide loomine „nullist“ MTÜ Eesti Pagulasabi jaoks 2024. aasta septembris;
- b. „Settle in Estonia“ programmi peremooduli sisu ja metoodika slaidide parandamine ja täiendamine MTÜ Eesti Pagulasabi jaoks 2024. aasta oktoobris;
- c. „Settle in Estonia“ ajutise kaitse mooduli koolitusmaterjali loomine „nullist“ Kultuuriministeeriumi jaoks 2022. aastal;
- d. koolitusmaterjali loomine MTÜ-le Eesti Pagulasabi antud 2-päevase metoodika koolituse jaoks 2024. aasta augustis.

Vaidlustaja teadvustab, et tal ei ole enam tagantjärele võimalik täiendavaid töid esitada, kuid eelnev illustreerib selgelt Hankija tõlgenduse õigusvastasust. Vaidlustajal on ette näidata V.V. kogemus, mis vastab ka Hankija uuele tõlgendusele. Vaidlustajal ei olnud aga mingit põhjust arvata, et Hankija ei pea pakkumuses esitatud Tööd nõuetekohaseks ning ei pidanud seega vajalikuks nende täiendavate referentsidega pakkumust koormata. Vaidlustaja ei pidanud võimalikuks, et Hankija hakkab pärast pakkumuste esitamist mõtlema TK p-i 8.3.4 juurde täiendavaid nõudeid, käitudes ilmses vastuolus läbipaistvuse põhimõttega (RHS § 3 p 1).

4.1.4. Hankija tõlgendus ei ole lubamatu ainult seepärast, et see ei tulene RHAD-st, vaid on ka selgelt ebaloogiline ja vastuolus sõlmitava hankelepingu esemega.

Koolitusmaterjalide, sh õpperaamatute, metoodika ja slaidide uuendamine hõlmab endas antud materjalide põhjalikku ja sisulist läbitöötamist, nendest arusaamist, analüüsi ning paranduste ja täienduste sisseviimist. Ei ole mõistlikku põhjust käsitleda seda intellektuaalset panust kuidagi erinevalt võrreldes mingi materjali „nullist“ loomisega. Hankija tõlgenduse järgi näitab justkui 3slaidise koolitusmaterjali paari tunniga „nullist“ loomine paremini isiku

³ TrtRnKo 3-21-258, p 14.

⁴ RKHKo 3-3-1-24-13, p-d 38–39.

pädevust kui 9 õppematerjali, 6 metoodilise materjali ning 366 slaidi täiendamine ja parandamine 6-kuulise perioodi vältel. Ilmselt ka Hankijale endale arusaadavalt see tegelikult nii ei ole.

Hankija tõlgendus jääb veel vähem mõistetavaks, kui arvestada sõlmitava hankelepingu eset. Aga sõlmitava hankelepingu eset tuleb kohtupraktika järgi samuti hanketingimuse tõlgendamisel silmas pidada.⁵ Riigihanke tulemusel sõlmitava lepingu esemeks ei ole uute materjalide või metoodikate loomine. TK p 4.24. järgi peab pakkuja kasutama koolituste läbiviimisel „juba olemasolevaid metoodilisi- ja koolitusmaterjale“. Kuna hankelepingu täitmisel ei looda materjali „nullist“, pole hankelepingu esemega kooskõlas Hankija tõlgendus, et TK p 8.3.4. raames peab olema materjali loodud nullist.

Nende „olemasolevate materjalide“, mida hankelepingu täitmisel peab kasutama, üheks autoriks on V.V. ise. Lepingu esemeks on koolitus „Settle in Estonia“ (vt nt TK p 4.6., kuid ka teisi hanketingimusi, millest see selgelt tuleneb). V.V. on „Settle in Estonia“ ajutise kaitse mooduli koolitus- ja metoodilise materjali algupärane autor. Hankija on seega sisuliselt hinnanud ebapädevaks isiku, kes on ise hankelepingu täitmisel kasutatava materjali loonud.

Isegi kui TK p 8.3.4. oleks mitmeti mõistetav ehk kas see eeldab materjali loomist „nullist“ – Vaidlustaja hinnangul on selge, et ei eelda – tuleks tingimust tõlgendada Vaidlustaja kasuks. Kauaaegne vaidlustus- ja kohtupraktika dikteerib, et riigihanke tingimuste mitmeti mõistetavuse korral tuleb tõlgendada tingimusi ettevõtjale soodsamal viisil; konkurentsi laiendavalt, mitte kitsendavalt.⁶

4.2. Hankija otsus on õigusvastane ka juba seetõttu, et ta ei ole küsinud Vaidlustajalt Töö kohta selgitusi – ehk mida täpselt V.V. selle raames tegi. Hankija on haaranud kinni pakkumuse vormil sõnast „uuendamine“ ja kujutanud ette, et V.V. panus hõlmas kirjavigade parandamist vmt marginaalset tegevust. Kuna Hankija ei ole küsinud Vaidlustajalt selgitusi, ei ole ta saanud kaalutusõiguse teostamisel arvestada olulisi asjaolusid (HMS § 4 lg 2).

Ringkonnakohus on selgitanud, et hankija peab kasutama talle ette nähtud selgituste küsimise võimalust maksimaalselt selliselt, et pakkujalalt küsitaks kahtluse korral konkreetseid küsimusi või tõendeid, mis võimaldaksid hinnata pakkumuse nõuetekohasust.⁷ Kui pakkumuses on ebaselgus või mitmeti mõistetavus, on hankija proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt kohustatud selgitust küsima.⁸

Hankija on ebaõigesti arvanud, et tal ei ole õigust Vaidlustajalt selgitusi küsida, „vastasel juhul on tegemist uue pakkumuse esitamisega“. Hankija on jätnud arvestamata, et aktsepteerida saab selliste andmete või dokumentide täpsustamist või täiendamist, mille puhul saab objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui pakkumuste esitamise tähtaeg.⁹ Kogemus, millele Vaidlustaja pakkumuses tugineb, pärineb enne pakkumuste esitamise tähtpäeva. Selgituse andmine, mida täpsemalt V.V. Töö raames tegi, ei kätke pakkumuse sisulist muutmist, kuna Töö esitati juba pakkumuses.

⁵ TrtRnKo 3-17-1063, p 18.

⁶ VAKO 73-17/183856, p 15; VAKO 196-19/215947, p 18; VAKO 256-10/121397, p 10; TlnHKO 3-16-924, p 15; TlnHKO 3-16-277, p 11; TlnRnKo 3-18-2338, p 27; TlnRnKo 3-09-3081, p 12.

⁷ TrtRnKo 3-22-607, p 13.

⁸ VAKO 92-23/259599, p 14.

⁹ EKO C-336/12, p-d 36, 37 ja 39; EKO C-387/17, p-d 39 ja 40.

4.3. Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

4.3.1. Hankija on asunud vaidlema selle üle, kas hankelepingu ese hõlmab materjalide ja meetodikate nullist loomist või mitte. Kuna Hankija väitel nii on, ei saanud Hankija hinnangul TK p 8.3.4. raames pidada asjakohaseks referentsi, milles ei loodud materjali nullist.

Hankija vaidlustusmenetluse positsiooni arvestades peab Vaidlustaja kummastavaks, et Hankija vaidlusaluse otsuse üldse tegi – ja veel enam, on asunud seda vaidlustusmenetluses kaitsma. V.V. referents on omandatud täpselt sama hankelepingu eseme raames, mis sõlmitakse vaidlusaluse riigihanke tulemusel. Täpsemalt, V.V. omandas vaidlusaluse referentsi 2023. aasta samasisulises riigihankes „Uussisserändajatele suunatud kohanemisprogrammi teemamoodulite koolituste tellimine“ (viitenumber 262281). Kui Hankija on positsioonil, et vaidlusaluse riigihanke tulemusel luuakse materjale ja meetodikaid, peaks Hankija vältimatult olema positsioonil, et ka Töö raames – eelmise samasisulise riigihanke tulemusel – loodi materjale ja meetodikaid.

Vaidlustaja hinnangul muutub juba ainuüksi sellest vastuolust tulenevalt Hankija positsioon perspektiivituks. Vaidlustaja väitel hõlmab Töö materjalide ja meetodikate loomist, isegi kui mitte nullist. Hankija omakorda on vaidlustusmenetluses kaudselt kinnitanud, et Töö raames omandatud referentsi saab kvalifitseerida materjalide ja meetodika loomiseks isegi nullist. Seega vastab Töö TK p-le 8.3.4. ka siis, kui lähtuda Hankija enda tõlgendusest.

4.3.2. Sõlmitava hankelepingu raames ei looda materjale nullist. Tõlgendades TK p-i 8.3.4. kooskõlas hankelepingu esemega,¹⁰ ei saa seega järeldada, et referentstöö eeldab materjalide loomist nullist.

TK p 11.1.: „Hankelepingu täitmise oodatavad tulemused“ sätestab: „*Koolitustel antava info aja- ning asjakohasuse tagamiseks on uuendatud eestikeelseid meetodilisi materjale vähemalt üks (1) kord lepinguperioodi täitmise jooksul ning vastavalt vajadusele inglisis- ja venekeelseid koolitusmaterjale vähemalt üks (1) kord aastas lepinguperioodi täitmise jooksul.*“

TK p 4.27.: „*Koolituste läbiviimiseks peab pakkuja koolitusi puudutava info aja- ning asjakohasuse tagamiseks uuendama vähemalt 1 (üks) kord hankijal juba olemas olevaid eestikeelseid meetodilisi materjale lepinguperioodi jooksul. Samuti üle vaatama hankijal juba olemas olevate inglisis- ja venekeelsete koolitusmaterjalide sisu ning vajaduse korral (nt muudatused regulatsioonides, teenustes jne) materjale uuendama 1 (üks) kord aastas lepinguperioodi täitmise jooksul osapoolte kokkuleppel.*“

TK p 4.24. alap 2.: „*Pakkuja kasutab koolituste ülesehitusel ja läbiviimisel juba olemasolevaid eestikeelseid meetodilisi materjale ning teemamoodulite koolituste jaoks loodud inglisis- ja venekeelseid koolitusmaterjale.*“

Kuna hankelepingu täitmisel ei looda materjali nullist, pole hankelepingu esemega kooskõlas Hankija tõlgendus, et TK p 8.3.4. raames peab olema materjali loodud nullist.

4.3.3. Hankija on otsustanud jätta adresseerimata ka küsimuse sellest, kuidas saab pidada mõistlikult põhjendatuks, et nt 3-slaidise koolitusmaterjali paari tunniga „nullist“ loomine

¹⁰ Hankelepingu eset tuleb hanketingimuse tõlgendamisel arvestada, vt TrtRnKo 3-17-1063, p 18.

näitab isiku intellektuaalset pädevust paremini kui 9 õppematerjali, 6 metoodilise materjali ning 366 slaidi täiendamine ja parandamine 6-kuulise perioodi vältel.

Hankija tõlgendust ei toeta ka viide sõnaveebile, mille järgi on loomine „millegi uue tekitamine, tegemine või esile kutsumine“. Ka materjalide ja metoodikate uuendamise raames luuakse midagi uut. Iga täiendus ja parandus on midagi uut, mida materjalides enne ei olnud.

4.3.4. Hankijal ei ole hanketingimuste tõlgendamisel eelisõigust. Hankija on pakkujatega hanketingimuste tõlgendamisel võrdses positsioonis.

Ebaõige on Hankija väide, et Vaidlustaja pidanuks küsima TK p-i 8.3.4. kohta selgitust. Hankija kohustus riigihangete direktiivide ja Euroopa Kohtu praktika järgi on sätestada selged hanketingimused, millest pakkujad ühetaoliselt aru saavad. Pakkujad võivad tõstata ebaselguse kohta küsimuse, kuid küsimuse esitamata jätmist ei saa kasutada pakkuja vastu. Nii on ka Riigikohus selgitanud: „*Ebapiisavalt koostatud hanketeate eest ei vastuta pakkujad, vaid hankijad.*“ Just sel põhjusel tuleneb pikaajast vaidlustus- ja kohtupraktikast, et hanketingimuste mitmeti mõistetavusi tõlgendatakse pakkuja kasuks.

4.3.5. Hankijal ei olnud võimalik ilma selgitust küsimata teada, mida V.V. Töö raames tegi.

Hankija ei saanud otsuse tegemisel arvestada sellega, et referentsprojekt hõlmab mh 6-kuulise perioodi vältel 9 õppematerjali, 6 metoodilise materjali (749 unikaalset muudatust) ning 366 slaidi täiendamist ja parandamist. Vaidlustusmenetluses ei ole enam võimalik kontrollitavalt väita, et see ei oleks Hankija otsust mõjutanud. Kuna Hankija lähtus ebaõigesti eeldusest, et tal ei ole selgitusi võimalik küsida, on tegemist olulise kaalutusveaga.

4.3.6. Vaidlustaja viitab Euroopa Kohtu selgitusele, mis vaidlustaja positsiooni kokku võtab: „*Võrdse kohtlemise põhimõtet ja läbipaistvuskohustust tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus ettevõtja kõrvale jätmine hankemenetlusest sellise kohustuse täitmata jätmisel, mis ei tulene sõnaselgelt selle menetlusega seotud dokumentidest ega kehtivast riigisisest õigusest, vaid selle õiguse ja nende dokumentide tõlgendamisest ning liikmesriigi haldusasutuste või -kohtute poolt nendes dokumentides olevate lünkade täitmisest.*“¹¹

5. Hankija, Integratsiooni Sihtasutus, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Vaidlus on selle üle, kuidas tuli mõista pakkuja meeskonnaliikmeks olevale sisuekspert-metoodikule kehtestatud nõudeid.

„Alusdokumendid“ lisa 1 „Riigihanke tehniline kirjeldus“ (edaspidi TK) p 8.3.4. kohaselt ootas Hankija sisuekspert-metoodikult kõrgharidust, eesti keele oskust kõrgtasemel (C1 tase või emakeel) ning varasemat kogemust:

- (i) kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituste või õppekava materjalide sisu loomisega (vähemalt 2 vastavat tööd) ning
- (ii) metoodiliste materjalide välja töötamisega täiskasvanute koolitamiseks (vähemalt 2 vastavat tööd).

Hankija on enda otsusega lükanud Vaidlustaja pakkumuse tagasi, sest Vaidlustaja poolt esitatud referentsid ei vastanud Hankija poolt kehtestatud kriteeriumitele meeskonnaliikme

¹¹ EKo C-309/18, p 20.

kogemusnõude osas.

5.2. Metoodilisi materjale ning koolitusmaterjale tuleb üksteisest eristada. Metoodilisi materjale kasutab koolitaja ning need keskenduvad sellele, kuidas koolitusmaterjale kasutada ning koolitusi läbi viia. Koolitusmaterjalid on seevastu kasutatavad aga õppijate poolt õppeprotsessis.

Vaidlustaja on eksimuses osas, milline on sisuekspert-metoodiku roll hankelepingu täitmisel. Sisuekspert-metoodiku ülesandeks koolituse korraldamiseks vajamineva sisu välja töötamine ja loome koos sisuanalüüsi, metoodika valiku ja kõigi vajalike materjalide koostamisega.

Õige ei ole Vaidlustaja arusaam, et eeltoodu tähendanuks erinevate muutmise ja täiendamise protsessi juba olemasolevatele õppematerjalidele. Eesti keele Instituudi sõnaveebi kohaselt esitab Hankija järgmised vasted:

- (a) välja töötama – looma, koostama, välja mõtlema;
- (b) loomine – millegi uue tekitamine, tegemine või esile kutsumine;
- (c) koostama – andmete, materjali põhjal kokku seadma või looma.

Eeltoodust nähtub, et materjalide loome ja väljatöötamise mõiste arusaam eeldab millegi uue loomist, mitte lihtsalt uuendamist (nagu püüab seda ekslikult väita Vaidlustaja).

Seda, et Hankija on uuendamist pidanud välja töötamisest erinevaks tegevuseks viitab ka see, et Hankija on riigihanke alusdokumentides toonud eraldi välja materjalide uuendamise mõiste, mille osas on Hankija selgitanud välja, et olemasolevate koolitusmaterjalide uuendamise all peab Hankija silmas faktiliste andmete, mis võivad ajas muutuda uuendamist (TK p 4.27. ja selle alaviide 8). Kui Hankija soovinuks seda ka kogemusnõudes lubada, oleks Hankija selle selliselt ka välja toonud. Hankija on aga pidanud vajalikuks nimetatud mõistete eristamist.

Ebaõige on Vaidlustaja arusaam, et koolitustegevus toimub vaid olemasolevaid metoodilisi- ja koolitusmaterjale kasutades.

TK p-ide 9.1.1. ja 9.1.2. kohaselt tuli pakkumusega koos esitada kirjeldus, milles kirjeldada näiteks seda, milline on planeeritav koolituste ülesehitus, formaat, milliseid materjale ja metoodikaid selleks kasutatakse, millised on koolituste raames kavandatavad interaktiivsed tegevused, praktikad ja muud toetavad tegevused. Kui Hankija soovinuks hankida lihtsalt isikut, kes teostaks koolitavatele olemasoleva materjali ettelugemist, oleks ka kogu riigihange olnud ülesse ehitatud teistsuguselt.

Samuti sätestas tehniline kirjeldus slaidilooma kohustuse korral kohustuse need kooskõlastada (TK p 4.29.) ning kohustuse esitada Hankijale kõik muudetud, täiendatud ja kasutatud õppematerjalid (TK p 4.28.).

Samuti sätestasid hanketingimused, et:

- (i) koolitused peavad olema interaktiivsed (grupitööd, diskussioonid, kogemuste lahendamine, näidisjuhtumid), arvestades sihtrühma vajadustega ning igakordsete õppijate eripäradega (TK p 4.7.);
- (ii) koostama kogu koolitusinfo vastavalt kohanemisprogrammi määruse lisades loetletud üldpädevusnõuetele (TK p 4.9.);

- (iii) koolitusel on kohustuslik lisaks teadmiste edasiandmisele kasutada ka praktilisi näiteid ja neid esitleda (TK p 4.10);

Kõik eelnev eeldab aga nii koolituste, kui õppekava materjalise sisu loomet ning metoodiliste materjalide välja töötamist. Seega ei saa ettenähtud õppetöö kuidagi toimuda välja toodud erinevates detailides, vaid Hankijal juba olemasolevate materjalide pinnalt. Seda ka sel põhjusel, et hankeleping kestab ca 3 aastat, mis igal juhul eeldab erineva sisu loomet, mis oleks asjakohane ning ka vastavalt koolitavate isikutega isikupärastatud.

Vaidlustaja on ise enda pakkumuses esitanud pakkumuse kirjelduse, milles selgitab, et kõik teemad kaetakse arutelude, näitlike harjutuste ja grupitöödega, koostatakse koolituste läbiviimiseks slaidiesitlused ning kasutatakse raamatuid ja videoid.

5.3. Eeltoodust, kuna hankemenetlus hõlmab endast olulisel määral ettevalmistus ja sisuloomet koolituse läbiviimiseks, siis nõuti ka sisuekspert-metoodikult materjalide loomise kogemust, kelle eesmärgiks on iseseisev ja läbimõeldud kvaliteetmaterjali loome, et toetada õppeprotsessi ja üldpädevusnõuete omandamist.

Vaidlustaja sellist kogemust aga Hankijale pakkumuse esitamisel ei tõendanud, mistõttu ei jäänud Hankijal üle muud, kui Vaidlustaja pakkumus mittevastavaks tunnistada.

5.4. Pikaajalise vaidlustus- ja kohtupraktika kohaselt kannab hanketingimustest arusaamise ja pakkumuse koostamise riski pakkuja ise. Kui pakkujale jäi mõni hanketingimus ebaselgeks, siis tuli hoolsuskohustust järgides küsida selle kohta selgitusi, et tagada nõuetekohase pakkumuse esitamine. Vaidlustaja seda aga ei teinud, samuti ei vaidlustanud Vaidlustaja ka kehtestatud hanketingimusi.

5.5. Hankija täiendavad seisukohad.

5.5.1. Vaidlustaja esitas pakkumuses sisueksperdi referentlepingutena „Settle in Estonia“ lepingud järgmiselt:

- 1) kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituste või õppekava materjalide sisu loomise (vähemalt 2 vastavat tööd)
 - (i) „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli slaidide koostamine ja uuendamine, koolitusmaterjalide uuendamine ja koolitajate koolitamine ning nõustamine (Siseministeerium 09.2020-06.2023)
 - (ii) „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine (Integratsiooni SA 06.2023-12.2023)
- 2) metoodiliste materjalide välja töötamisega täiskasvanute koolitamiseks (vähemalt 2 vastavat tööd)
 - (iii) „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töötamise mooduli ja peremooduli metoodika uuendamine. Ettevõtlusmooduli metoodika loomine (Siseministeerium 09.2020-06.2023)
 - (iv) „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine (Integratsiooni SA 06.2023-12.2023)

Hankija ei ole lugenud vastavaks töid, millised on Vaidlustaja teostanud Hankijale endale ajavahemikul 06.2023-12.2023, kuivõrd vastav leping hõlmas endas materjalide uuendamist, mitte aga materjalide tarbeks sisuloomet ning metoodiliste materjalide väljatöötamist.

Eeltoodust johtuvalt on põhjendamatud mistahes Vaidlustaja väited Hankija poolt päringute teostamata jätmisest. Hankija ei pea küsima pakkujalt teavet asjaolude kohta, millise lepingu täitmine on toimunud talle endale ning mille osas on tal olemas teave selle vastavuse kohta kehtestatud nõuetele.

Ebaõige on Vaidlustaja väide, et 2023. aastal Hankija poolt läbi viidud riigihange viitenumber 262281 oli täpselt sama hankelepingu esemega ning samasisuline. 2023 aastal läbi viidud riigihankes erinesid nii vastavustingimused, kui tehnilised tingimused märkimisväärselt. Näiteks, kui vaidlusaluses riigihankes nõudis Hankija hankes nii projektijuhti, sisuekspert-metoodikut ja 4 koolitajat, siis 2023 riigihankes nõuti üksnes projektijuhti ja 4 koolitajat.

Seega on sisuekspert-metoodik käesolevas riigihankes täiesti uus isik, millise isiku nõue kehtestati eesmärgiga tõsta koolituste kvaliteeti ning kelle peamiseks eesmärgideks oligi koolitusteenuse korraldamiseks vajaliku sisu välja töötamine (sisuanalüüs, metoodika valik, materjalide koostamine) ja lisaks tagamine, et koolituste sisu oleks vastavuses kohanemisprogrammi teemamoodulitele seatud üldpädevusnõuetega, millist kogemust ka pakkujatelt küsiti.

Seega on Vaidlustaja viited hankelepingu eseme väidetavast sarnasusest varasema koolitusega ebakohased ja eksitavad.

5.5.2. Vaidlustaja jätab eristamata koolitusmaterjalide nõude (keskendub sisule ja on mõeldud õppijale) ning metoodilise materjalide nõude (keskendub koolitajate juhendamisele sisu edasi andmiseks). Nimetatu on tingitud ilmselt sellest, et kuivõrd Vaidlustaja esitas referentslepinguna ka metoodiliste materjalide välja töötamise osas sama lepingu, milline hõlmab aga koolitusmaterjalide uuendamist, siis ei saa lisaks sellele, et välja töötamine/loomine ei ole võrdväärne uuendamisega, siis ei ole võimalik ka metoodilisi materjale võrdsustada koolitusmaterjalidega, eriti kui Hankija on neid kahe erineva nõudega selgesti eristanud.

Hankija rõhutab (jäädes juba ka varasemas seisukohas esitatud juurde), et koolitusmaterjalide uuendamist ei saa pidada samaväärseks materjalide loomisega ning samuti ei saa koolitusmaterjalide uuendamist pidada samaväärseks metoodiliste materjalide väljatöötamisega. Koolitusmaterjalid ei ole metoodilised materjalid.

5.5.3. Hankijale jääb selgusetuks Vaidlustaja väide, et hankelepingu raames ei looda materjale nullist. Kui Vaidlustaja ei ole hanketingimusi õigesti mõistnud, siis ei muuda see TK nõudeid olematuks. Viidatut ei muuda ka Vaidlustaja viited sellele, et lisaks materjalide nullist loomisele on vajalik ka olemasolevate materjalide uuendamine. Aga nagu eelnevalt viidatud, siis on tegemist erinevate tegevuste ning tööetappidega.

5.5.4. Vaidlustaja püüab läbivalt ka enda täiendatud seisukohas muuta pakkumuses esitatud andmeid viidates, et Hankija on lükanud tagasi V.V, kes on „Settle in Estonia“ koolitussarja üks algupärane autor.

Üksnes asjaolu, et „Settle in Estonia“ koolituse üheks alguspäraseks autoriks võis olla V.V., ei anna Hankijale kaalutusõigust hakata muutma Vaidlustaja pakkumust. Hankija peab lähtuma vastavuse hindamisel nendest andmetest, mida Vaidlustaja on pakkumusega esitanud. Vaidlustaja ei ole referentslepinguna esitanud lepingut, milles V.V. koostas „Settle in Estonia“ koolitusmaterjalid või metoodilised materjalid.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

6. Hankija on („Vastavusotsuse“ lisa 2) avastanud Vaidlustaja pakkumuses järgmised sisulised puudused:

*„1. Pakkuja meeskonna vastavuse kontrollimisel ilmnes, et pakkujal ei ole komplekteeritud vastav meeskond. Pakkuja meeskonna vastavuse riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele kontrollimisel sisuekspert-metoodiku osas ilmnes, et sisuekspert-metoodik ei vasta riigihanke alusdokumentide lisa 1 punktis 8.3.4 esitatud tingimusele kogemuse osas. Vastavalt riigihanke alusdokumentide lisa 1 punktile 8.3.4 peab sisuekspert-metoodikul olema varasem kogemus kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituse või õppekava materjalide sisu loomisega (riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul peab olema lõpule viidud vähemalt 2 vastavat tööd) ja metoodiliste materjalide välja töötamisega täiskasvanute koolitamiseks (riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul peab olema lõpule viidud vähemalt 2 vastavat tööd). Sisuekspert-metoodiku elulookirjelduses on kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituse või õppekava materjalide sisu loomise osas teise tööna esitatud töö: „„Settle in Estonia“ baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine“ ajavahemikul juuni 2023 kuni detsember 2023“, mida ei saa arvestada, kuna see ei vasta riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele, kuna koolituse või õppekava materjalide sisu loomine hõlmab uue materjali loomist ning töö ei põhine olemasoleval materjalil, so töö algab nullist. Metoodiliste materjalide välja töötamise osas on teise tööna esitatud sama töö: „„Settle in Estonia“ baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine ajavahemikul juuni 2023 kuni detsember 2023“, mida ei saa arvestada. Metoodiliste materjalide väljatöötamine hõlmab **uue juhendava materjali loomist**, nt. koolituse läbiviimiseks vajalike juhiste ja metoodika loomine, mitte olemasolevate koolitusmaterjalide uuendamine. Koolitusmaterjalide uuendamisel keskendub töö olemasoleva materjali täiustamisele, mitte uue loomisprotsessile. Hankija on kohustatud pidama rangelt kinni enda poolt määratud tingimustest (08.10.2018, Tallinna Halduskohus 3-18-1681, p-d 13-18). Hindamiskomisjon leidis, et tegemist on sisulise puudumisega. Hankemenetluses ei ole lubatav selgituste küsimise kaudu kõrvaldada pakkumuse olulisi (sisulisi) puudusi. Puuduolevaid andmeid ei tohi täiendada selgituste teel, vastasel juhul on tegemist uue pakkumuse esitamisega, mis ei ole lubatav (TlnHKo 3-18-1681 p-d 12-17). [---].*

Hankija on leidnud ka järgmist:

- 1) inglisekeelsete moodulite koolitaja S.K. ei vasta inglisekeelsete teemamoodulite koolitaja nõuetele, kuna tal ei ole 2-aastast koolituskogemust lõimumisvaldkonnas 48 kuu jooksul riigihanke väljakuulutamisesest tagasiulatuvalt;
- 2) venekeelsete teemamoodulite koolitaja M.R. ei vasta venekeelsete teemamoodulite koolitaja nõuetele, kuna tal ei ole 2-aastast koolituskogemust lõimumisvaldkonnas 48 kuu jooksul riigihanke väljakuulutamisesest tagasiulatuvalt.

Nende puudustega seonduvalt on Hankija asunud seisukohale, et RHS § 46 lg 4 võimaldab

anda pakkujale tähtaja pakkumuses esitatud andmeid selgitavate andmete või dokumentide esitamiseks, kuid selgituste nõudmine ei ole mõistlik teise sisulise kõrvalekalde tõttu ja vaatamata sellele on pakkujal tagatud inglise- ja venekeelsete teemamoodulite koolitajate nõutud arv.

Seega Hankija neist asjaoludest Vaidlustaja pakkumust tagasi lükates ei lähtunud.

Hankija on vaidlustusmenetluses selgitanud, et metoodilisi materjale ei ole võimalik võrdsustada koolitusmaterjalidega, koolitusmaterjalide uuendamist ei saa pidada samaväärseks materjalide loomisega ning koolitusmaterjalide uuendamist ei saa pidada samaväärseks metoodiliste materjalide väljatöötamisega - koolitusmaterjalid ei ole metoodilised materjalid. Hankija selgitusest saab järeldada etteheidet, et Vaidlustaja esitatud sisuekspert-metoodiku tööd on koolitusmaterjalidega seotud, aga pole metoodiliste materjalidega seotud. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et sel põhjendusel pole Hankija Vaidlustaja pakkumust tagasi lükanud.

Vaidlustaja pakkumus on RHS § 114 lg 2 alusel tagasi lükatud ja seda otsust on Hankija põhjendanud sellega, et Vaidlustaja pakkumuses esitatud sisuekspert-metoodikul puudub „Alusdokumendid“ lisa 1 „Riigihanke tehniline kirjeldus“ (edaspidi TK) p-is 8.3.4. nõutud kogemus, sest:

- 1) nõutav koolituse või õppekava materjalide sisu loomine peab hõlmama uue materjali loomist ning töö ei saa põhineda olemasoleval materjalil, töö peab olema alanud nullist;
- 2) metoodiliste materjalide väljatöötamine peab hõlmama uue juhendava materjali loomist, mitte olemasolevate koolitusmaterjalide uuendamist, koolitusmaterjalide uuendamisel keskendub töö olemasoleva materjali täiustamisele, mitte uue loomisprotsessile.

7. Pakkumuses on Vaidlustaja esitanud sisuekspert-metoodikult nõutava kogemuse tõendamiseks järgmised lepingud:

- 1) kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituste või õppekava materjalide sisu loomine (vähemalt 2 vastavat tööd):
 - „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli slaidide koostamine ja uuendamine, koolitusmaterjalide uuendamine ja koolitajate koolitamine ning nõustamine (Siseministeerium 09.2020-06.2023);
 - „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine (Integratsiooni SA 06.2023-12.2023)
- 2) metoodiliste materjalide välja töötamine täiskasvanute koolitamiseks (vähemalt 2 vastavat tööd):
 - „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töötamise mooduli ja peremooduli metoodika uuendamine. Ettevõtlusmooduli metoodika loomine (Siseministeerium 09.2020-06.2023);
 - „Settle in Estonia“ programmi baasmooduli, töömooduli, peremooduli, ettevõtlusmooduli, õppimise mooduli ja teadusmooduli koolitusmaterjalide uuendamine (Integratsiooni SA 06.2023-12.2023)

Vaidlust pole selles, et nende esitatud lepingute alusel on Vaidlustaja sisuekspert-metoodik

- 1) koolituste või õppekava materjalide sisu uuendanud;
- 2) metoodikat uuendanud.

Hankija etteheide seisnebki selles, et Hankijale täidetud lepingute puhul on tegemist olnud uuendamise, aga mitte uue loomisega.

Menetlusosalised vaidlevad selle üle, kuidas TK p-i 8.3.4. tõlgendada.

8. „Alusdokumendid“ p 8.5.1. kohaselt *pakkuja peab komplekteerima meeskonna, mis koosneb vähemalt ühest (1) projektijuhist, ühest (1) sisuekspert-metoodikust ning neljast (4) koolitajast, kellest kaks (2) on määratud venekeelsete teemamoodulite koolitajateks ning kaks (2) on määratud inglisekeelsete teemamoodulite koolitajateks. Koos pakkumusega esitab pakkuja meeskonnaliikmete osas nõutud teabe ja dokumendid.*

TK p 8.3.4. kohaselt *pakkuja peab kaasama lepingu täitmisse vähemalt 1 (ühe) sisuekspert-metoodiku. Sisuekspert-metoodiku peamiseks ülesanneteks on koolitusteenuse korraldamiseks vajaliku sisu välja töötamine (sisuanalüüs, metoodika valik, materjalide koostamine) ja tagamine, et koolituste sisu oleks vastavuses kohanemisprogrammi teemamoodulitele seatud üldpädevusnõuetega. Sisuekspert-metoodikul peab olema kõrgharidus ja eesti keele oskus väga heal tasemel (C1 tasemel või emakeel) ning peab olema varasem kogemus kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituse või õppekava materjalide sisu loomisega (riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul peab olema lõpule viinud vähemalt 2 vastavat tööd) ja metoodiliste materjalide välja töötamisega täiskasvanute koolitamiseks (riigihanke algamisele eelneva 36 kuu jooksul peab olema lõpule viinud vähemalt 2 vastavat tööd). Kui sisuekspert-metoodiku emakeel ei ole eesti keel või ta ei ole omandanud vähemalt üht keeleseaduse § 26 lõikes 3 nimetatud haridustaset (põhiharidus, keskkharidus, kõrgharidus) eesti keeles, tõendab tema eesti keele oskust eesti keele C1-taseme tunnistus, mille ära kirja tuleb ka esitada pakkumuse koosseisus ühes digikonteineris koos elulookirjeldusega.*

Seega on Hankija sisuekspert-metoodikult nõudnud:

- 1) kogemust kohanemise ja/või lõimumisega seotud koolituse või õppekava materjalide sisu loomisel;
- 2) kogemust metoodiliste materjalide välja töötamisel täiskasvanute koolitamiseks.

8.1. Kindlasti tähendab sõna „loomine“ millegi uue loomist, kuid loomiseks saab pidada ka olemasoleva materjali sisu täiendamist ja muutmist. Uut materjalide sisu luuakse siis, kui töötatakse välja täiesti uus õppekava, õppematerjalid või metoodika nullis ja käsitletakse täiesti uusi teemasid. Olemasoleva materjali uuendamiseks (täiendamiseks ja muutmiseks) saab aga pidada juba olemasolevate materjalide kohandamist uutele sihtgruppidele, uuendamiseks vastavalt mingitele muutustele, materjalide.

Ka sõnad „välja töötamine“ tähendavad millegi uue valmis tegemist. Kuid „välja töötamine“ võib tähendada ka olemasoleva materjali uuendamist, vastavusse viimist konkreetse koolituse eesmärkidega, täiendamist uute nüantsidega, mis toetavad koolituse materjalide paremini mõistmist.

Nii uute materjalide loomist nullist kui ka olemasolevate materjalide uuendamist (sisu täiendamist ja muutmist) saab teha siis, kui on olemas vastavad teadmised, metoodiline

pädevus ja praktiline kogemus.

Hankija on viidanud Eesti keele Instituudi sõnaveebile, kus on toodud järgmised vasted:

- välja töötama - looma, koostama, välja mõtlema;
- loomine - millegi uue tekitamine, tegemine või esile kutsumine;
- koostama - andmete, materjali põhjal kokku seadma või looma.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et uuendamiseks küll ei alustata tööd nullist (materjal on juba olemas), kuid uuendamise tulemusena luuakse, mõeldakse välja alati midagi uut. Eesti keele Instituudi sõnaveeb¹² järgi on uuendamine uueks, ajakohasemaks või paremaks tegemine.

8.2. Hankija hinnangul on oluline TK p-is 4.27. toodud *uuendamise* tähendus - *uuendamise all peab tellija silmas faktiliste andmete, mis võivad ajas muutuda, uuendamist.*

TK p 4.27. on sõnastatud järgmiselt: „*Koolituste läbiviimiseks peab pakkuja koolituse puudutava info aja- ning asjakohasuse tagamiseks uuendama vähemalt 1 (üks) kord hankijal juba olemas olevaid eestikeelseid metoodilisi materjale¹³ lepinguperioodi jooksul. Samuti üle vaatama hankijal juba olemas olevate inglise- ja venekeelsete koolitusmaterjalide¹⁴ sisu ning vajaduse korral (nt muudatused regulatsioonides, teenustes jne) materjale uuendama¹⁵ 1 (üks) kord aastas lepinguperioodi täitmise jooksul osapoolte kokkuleppel. Koolitusmaterjal tuleb enne avalikustamist hankijaga kooskõlastada. Vajadusel võib kaasata ka muid sõltumatuid eksperte, sidusgruppe ja uussisserändajaid.*“

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et TK p-i 4.27. eesmärk on kohustada olemasolevaid metoodilisi materjale, koolitusmaterjale hankelepingu kehtivuse ajal uuendama. TK p-is 4.27. toodust ei pidanud pakkujad aru saada, et TK p-is 8.3.4. on nõutud töid, mida on tehtud nullist alates.

8.3. Vaidlus on ka selles, kas tõlgendus, et TK p-is 8.3.4. ei ole nõutud ainult selliseid töid, mis on tehtud nullist, vaid ka olemasolevate tööde uuendamist, on vastavuses sõlmitava hankelepingu esemega.

TK kohaselt riigihanke eesmärk on leida koostööpartner, kes vastab riigihankes seatud kriteeriumidele ja viib läbi kohanemisprogrammi teemamoodulite¹⁶ koolituse riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustel ja korras. Kohanemisprogrammi teemamoodulite koolitustel käsitletavat teemad (kohustuslikud ja vabatahtlikud teemad, saavutatud üldpädevusnõuded) ja koolituste mahud on välja toodud kohanemisprogrammi määruse lisades 1-6 <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052017004?leiaKehtiv>. Riigihanke tulemusel sõlmitava hankelepinguga määratletud koolitustegevused peavad olema teostatud alates hankelepingu sõlmimisest kuni detsember 2027 või kuni hankelepingu rahalise kogumahu täitumiseni sõltuvalt sellest kumb tingimus saabub varem.

¹² <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/uuendamine/1/est>

¹³ Metoodilisi materjale on kokku 6 (iga teemamooduli kohta üks). Hankija võimaldab materjalidele ligipääsu pärast hankelepingu sõlmimist.

¹⁴ Kõigi teemamoodulite koolitusmaterjalid (10 temaatilist käsiraamatut inglise keeles ja 10 vene keeles): <https://issuu.com/settleinestonia>

¹⁵ Uuendamise all peab tellija silmas faktiliste andmete, mis võivad ajas muutuda, uuendamist.

¹⁶ Teemamooduleid nimetatakse edaspidi üksikult ka kui teemamoodul ja koos teemamoodulid ning vajadusel nimetatakse iga teemamoodulit eraldi.

Hankija viidatud TK p-dest 9.1.1., 9.1.2., 4.28. ja 4.29. ei tulene see, et sõlmitava hankelepingu täitmisel peab pakkuja kõik koolituse või õppekava materjalide sisu ja metoodilised materjalid nullist välja töötama.

Koolitusmaterjalidega seonduv on sätestatud TK p-ides 4.23. – 4.30.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul pole välistatud, et osad koolituse või õppekava materjalid ja metoodilised materjalid koostatakse nullist alates, kuid TK p-ist 4.24. nähtub, et peamised metoodilised materjalid ja koolitusmaterjalid on olemas - neile on konkreetselt viidatud.

Seega kuna hankelepingu täitmisel ei looda kõiki materjale nullist, siis pole alust asuda seisukohale, et sõlmitava hankelepingu esemega on kooskõlas üksnes Hankija tõlgendus, et TK p 8.3.4. kogemuse nõude täitmiseks peab olema tehtud töid, loodud materjali nullist.

9. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et TK p-ist 8.3.4. võib aru saada nii, nagu Hankija sellest aru saab, aga ka nii, nagu Vaidlustaja sellest aru saab.

Hankija ei saanud TK p 8.3.4. mitmeti tõlgendatavuse korral asuda seisukohale, et Vaidlustaja sisuekspert-metoodiku vastavus TK p-ile 8.3.4 sõltub üksnes ja ainult selle vastavusest Hankija arusaamisele TK p-ist 8.3.4., mistõttu Hankija ei saanud ka Vaidlustaja pakkumust tagasi lükata põhjusel, et Vaidlustaja pakkumus Hankija tõlgendusele TK p-ist 8.3.4. ei vasta.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et TK-s ei ole sätestatud tingimust Hankija väidetud ainuvõimaliku sisu ja eesmärgiga ning Hankija ei saanud otsuses toodud põhjustel Vaidlustaja pakkumust TK p-ile 8.3.4.mittevastavuse tõttu tagasi lükata.

10. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse täieliku rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

10.1. Hankijalt kuulub Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 640 eurot.

10.2. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks summas 2920 eurot (käibemaksuta), 14,6 töötunni õigusabi osutamise eest, tunnitasuga 200 eurot (käibemaksuta).

Lepingulise esindaja kulude vajalikkuse ja põhjendatuse hindamisel võtab vaidlustuskomisjon arvesse läbitöötamist vajavate materjalide mahukust, vaidlusaluste küsimuste keerukust, samuti menetluse kestust ja seda, et väljamõistetavad esindaja kulud ei tohiks tervikuna olla vaidlustusasja iseloomu ja tähtsust arvestades ilmselgelt ülepaisutatud.

Vajalike ja põhjendatud menetluskulude suuruse hindamisel ei oma üldjuhul tähtsust, mitu advokaati menetlusosalist esindas (nt Riigikohtu 15.10.2013 otsus 3-3-1-35-13, p 32), vaid õigusabikulude suurus tervikuna ei tohiks olla asja iseloomu ja tähtsust arvestades ilmselgelt ülepaisutatud.

Vaidlustuskomisjon leiab, et Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud on mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustusasi ei ole harilikust keerukam ning on keskmisest vähem mahukam.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul on vajalikud ja põhjendatud Vaidlustaja lepinguliste esindaja kulud kokku 1800 eurot (käibemaksuta), mis tuleb Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõista (9 töötunni õigusabi osutamise eest, tunnitase 200 eurot (käibemaksuta)).

10.3. Hankija kulud vaidlustusmenetluses jäävad ta enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets